

Oversigt over Plantesygdomme.

167. — September 1929.

Fodsyge i Havre viser sig at have været temmelig udbredt i Jylland; det drejer sig om Havre efter Byg og navnlig paa Ejendomme, hvor der dyrkes meget Korn.

Særlig i det nordlige Jylland, men ogsaa enkelte Steder paa Sjælland er Kløveraal Aarsag til, at Hvidkløveren i mange af de vedvarende Marker dør bort efter faa Aars Forløb. Paa Roskildeegnen blev Hvidkløverudlæg angrebet, og Bladene skeletteret af en Spidsmus-Snudebille (*Apion flavipes*). Billerne kom kravlende i umaadeligt Antal fra en tilstødende Frømark.

Bedeskimmel er en Plage i Frøavlsegnene, ellers omtales der kun ubetydelige Angreb.

Tørforraadelse i Runkelroerne kan være ondartet paa naturligt kalkrig Jord eller hvor der er overkalket, f. Eks. paa Kalkdyngernes Plads. Kaalbrok omtales stedvis som usædvanlig slem. Tørforraadelse i Kaalroerne betegnes næsten fra alle Sider som lidet fremtrædende. Forsøgene med Afsvampning af Frøet mod denne Sygdom synes at love et positivt Resultat.

Kaalormene har gjort megen Skade baade i Mark og Have.

Krusesygegalmyggen. Krusesyge i korsblomstrede Planter er almindelig udbredt, men den forvoldte Skade er ikke saa betydelig som ventet. Hjerteforraadelse (Bakteriose) i Kaalroerne forekommer kun i ringe Grad.

Kaalfluellarverne har lokalt gjort en Del Skade, som i Forbindelse med Tørken bevirker, at Udbyttet bliver ringe.

Kartoffelskimmelen betegnes som sen, men stærk, saa at Sprøjtningen har gjort udmærket Nytte. Der klages en Del over Angreb paa Knoldene.

Den udmærkede Virkning af Forspiring af Læggekartoflerne fremhæves fra flere Steder, ogsaa som Middel mod Rodfiltsvampens Angreb paa de unge Spirer.

Æble- og Pæreskurv er gennemgaaende ret svag i Aar.

Paa Blomme er konstateret Angreb paa Frugterne af Blomme-skurv.

»Rødt Spind« paa Frugttræerne er blevet begunstiget i sin Udvikling af det varme, tørre Vejr i September. Grenene er ofte stærkt besat med Vinteræg, hvilket betyder, at der kan ventes stærke Angreb i 1930.

I Nordjylland er der fundet et ondartet Angreb af Pletbakteriose paa Kaal.

Porremøl har gjort en Del Fortræd og Selleri-Minérfluen har været ret ondartet.

Lyngby, den 7. Oktober.

Statens plantepatologiske Forsøg.

Der er for September Maaned modtaget 26 Beretninger; endvidere er der indkommet godt 200 Forespørgsler.

KORN.

Gulspidssyge. Paa Herningegnen er Ødelæggelsen ikke saa stor som tidligere, til Dels dog fordi mange nu anvender Blaasten, for hvilket der er fortrinlige Resultater; 100 kg er sikrere end 50 kg. Der er alle Grader af Angreb fra helt ødelagte Marker til lidt svækkede, saaledes er der enkelte Steder i Grønjordshavre ikke synderligt at se lige til Høst, kun enkelte Planter har haft svag Kærne og nogle nye Skud; Blaasten giver dog her et Merudbytte paa ca. 200 kg Kærne pr. ha. Ogsaa i Kaal-roer er der store Udslag for Blaasten, og Gulspidssygen er sikkert overvejende Aarsag til de mange daarlige Kaalroemarker paa nyopdyrket Hedejord og sortmuldet Jord, omend Kaalfluellarverne medvirker til Ødelæggelsen (A. Binderup).

I Østhimmerland er der i et Tilfælde iagttaget Misvækst paa en lille Firkant, der havde faaet Blaasten, medens Marken iøvrigt var sund: paa et andet Areal var der meget stærkere Angreb i Stamsæd af Sejr-havre end i Havre af Gaardens Avl. Nedpløjet Roetop har givet høj, men syg Havre, medens Havren var kort og sund, hvor Toppen var fjernet; i et andet Tilfælde, hvor Roetoppen var fjernet og der var grundgødet med Kali, gav Tilskud af Kvælstof en god Udvikling af Straaet, men nedsat Kærneudvikling. Virkningen af Blaasten synes bedre ved Ud-

strøning, naar Kornet var spiret, end ved Udbringning sammen med Kunstgødningen.

Om Fodsyge er der endnu indkommet nogle Beretninger, navnlig er de i Augustoversigten omtalte Angreb i Havre ret udbredte.

KLØVER.

Skivesvamp (*Pseudopeziza trifolii*) angreb ved Høng i den lange Tørkeperiode Udlægskløveren stærkt, men Regnen synes nu at have bragt Vækst i Kløveren (H. Th. Jensen).

RUNKELROER, SUKKERROER o. a. BEDER.

Bedeskimmel (*Peronospora Schachtii*) er i Vestsjælland, ved Hasted, Fredericia o. a. St. en Plage i Nærheden af Frømarkerne; ellers omtales kun ubetydelige Angreb; en Optælling gav i Lille Taarøje ca. 1,5 pCt. Bedeskimmel + Tørforraadnelse, i Strynø ca. 2,5 pCt. (K. Damsgaard).

Tørforraadnelse (*Phoma betae*) omtales fra flere Sider; i Midt-sjælland og paa Bornholm forekommer ondartede Angreb, bl. a. ser man tydeligt, hvor der har ligget Hobe af Mosekalk (H. Nielsen).

KAALROER, TURNIPS o. a. KORSBLOMSTREDE.

Gulspidssyge, se under Korn.

Kaalbrok (*Plasmodiophora brassicae*) omtales fra Holstebro som usædvanlig slem i Aar; mange Ejendomme lider store Tab, 2 Ejendomme mister 90 pCt. af normal Afgrøde (P. O. Overgaard).

Brunbakteriose (*Pseudomonas campestris*) har ved Hjordkær ødelagt 4—6 pCt. af Planterne i en Turnipsmark; fra Vestfyen er indsendt Kaalroer angrebne af baade Brunbakteriose og Kaalbrok.

Meldug (*Erysiphe communis*) har bredt sig stærkt paa Kaalroerne: ved Tystofte er Olsgaard Bangholm stærkest angrebet, Wilhelmsburger og Herning mindst (H. Bagge).

Kaalens Bladpletsyge (*Mycosphaerella brassicicola*) omtales kun undtagelsesvis som udbredt, saaledes er der ved V. Sottrup enkelte ret stærke Angreb paa Hvidkaal (Chr. Sandager). Paa Møen er der en Del Angreb i Hvidkaalsfrømarkerne, men ikke i Hovedkaal eller Kaalroer (Henrik Hansen).

Tørforraadnelse (*Phoma napobrassicae*) i Kaalroer betegnes fra næsten alle Sider som lidet fremtrædende; kun ved Hornum, Studsgaard og Tystofte iagttages stærkere Angreb. Forsøgene med Afsvampning, der udføres paa forskellige Steder og under varierende Dyrkningsforhold synes at love et positivt Resultat af Afsvampningen.

Et udbredt Angreb af Skulpesvamp (*Alternaria brassicae*) er iagttaget i en Kaalroefrømark ved Struer.

KARTOFLER.

Et ondartet Angreb af Pulverskurv (*Spongospora subterranea*) er fundet i Stenvad paa Djursland (A. Larsen Ledet); medens denne Sygdom ellers er godartet her i Landet, kan den under fugtige Forhold give store, dybe Skurvsaar, hvor Forraadningsorganismer kan vinde Indpas.

Isolerede Tilfælde af Kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*) er fundet ved Gl. Estrup og ved Esbjerg.

Kartoffelskimmelen (*Phytophthora infestans*) betegnes nu som sen, men stærk, saa at Sprøjtningen har gjort udmærket Nytte — dog ikke fuldtud, hvor tidlige Sorter kun er sprøjtet først i Juli. Vendsyssel er længst gaaet fri: Sidst i September er tidlige og middeltidlige Sorter stærkt angrebet, men fra Himmerland og sydefter er de helt ødelagt (H. R. Hansen). Der klages en Del over Angreb paa Knoldene; fra Holstebro meddeles, at dette er Tilfældet paa den gode Muldjord, ikke paa den fintsandede Jord (P. O. Overgaard). En omkring Tørring udbredt »Hvid Amerikaner« siges at være meget modstandsdygtig (K. M. Hove).

Rodfiltsvamp (*Rhizoctonia solani*) er meget vekslende i Betydning; det sporebærende Stadium »Graaben« (*Hypochnus solani*) har været meget sparsomt i det tørre Vejr, men der findes nogle Steder en rigelig Dannelse af Hvilelegemer; det er navnlig paa meget kalkfattig Jord — og i Forsøgenes ugødede Parceller — at Angrebet er mest fremtrædende (J. Chr. Andersen-Lyngvad). Fra Nordjylland fremhæves, at Forspiringen har haft en gavnlig Indflydelse, ogsaa i denne Henseende (Sv. Svendsen). I Konkurrencer har Opvejningerne vist et Merudbytte for Forspiring paa 30 til op mod 100 hkg pr. ha, og dette tilskrives for en Del, at Angrebet paa de spæde Spirer er formindsket.

ERNST GRAM.

FRUGTTRÆER.

Æble- og Pæreskurv (*Venturia inaequalis* og *V. pirina*) er gennemgaaende mild, dog meddeles fra Aalborg, at Æbleskurven har bredt sig stærkt i Løbet af September, saa den kan findes paa alle Æbletræerne, dog kun i ringe Grad paa Frugterne, som er store og veludviklede (O. Hein).

Fra Øtoftegaard klages over, at en ret stor Procentdel af Æblerne er angrebet af Kærnefrugtskimmel (*Sclerotinia fructigena*) (K. Damsgaard).

Ved Aalborg findes hist og her en Del Skudspidser af Æble med Meldug (*Podosphaera leucotricha*) (O. Hein).

I Charlottenlund var mange modne Bær af Skyggemorel (indtil 25 pCt.) angrebet af smaa, graa Pletter af Kirsebærskurv (*Fusicladium cerasi*) (J. Irgens-Møller).

Paa indsendte Blommer, Kirkes og Gul Abrikosblomme, fra Svejle samt paa Blommer i Lyngby er konstateret Pletter af Blommeskurv (*Fusicladium sp.*).

Ved Charlottenlund bliver Haglskudsygen værre og værre. En Abrikos paa Espalier taber, tilsyneladende af den Grund, Bladene (J. Irgens-Møller).

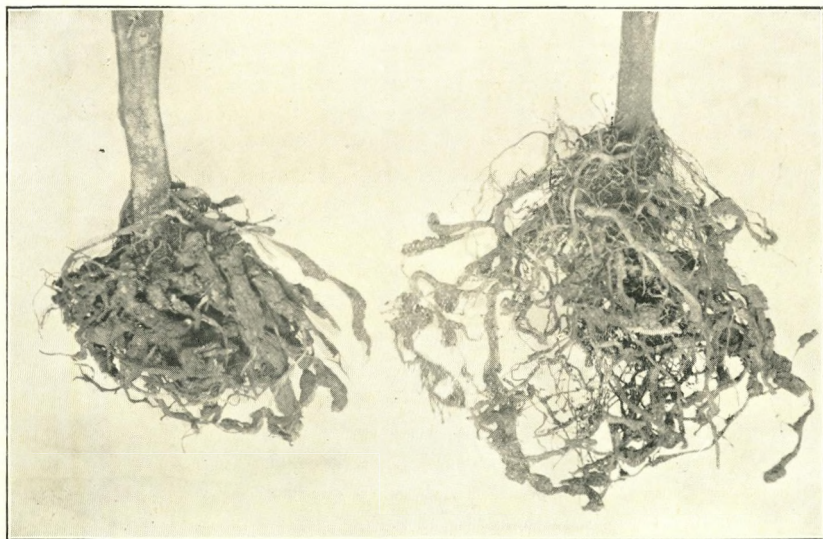
Ved Hobro er fundet et Blommetræ, som er næsten helt ødelagt af Sølvglans (*Stereum purpureum*) (H. R. Hansen).

Filtrust (*Cronartium ribicola*) er konstateret mange Steder: Københavns Omegn, Hvalsø, Tune, Tystofte og Odense.

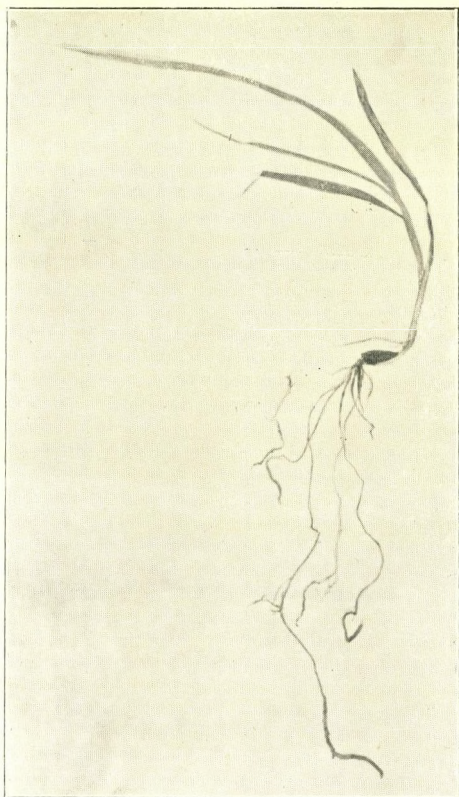
Skivesvamp (*Gloeosporium ribis*) optræder meget forskelligt, nogle Steder ondartet (Tystofte, Seden) andre Steder kun svagt (Charlottenlund, Gisselsfeld).

Hvidkløver angreben af Kløveraal (*Tylenchus dipsaci*). Øverst tre angrebne Skud, nederst en sund Plante.

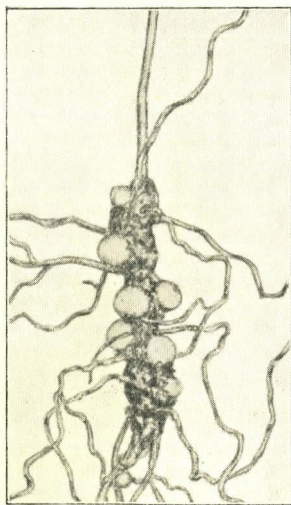

Tomatrødder angrebne af Rodaal (*Heterodera radiculicola*).

Byg angrebet af Aalen
Tylenchus pratensis.
Væksten er standset og Rød-
derne opsvulmede mod
Spidsen.

Siderod af Sejl-Havre med frem-
brydende Hunner af Havreaal
(*Heterodera Schachtli*)
og abnorm Dannelse af Sidderødder.

Stikkelsbærdræberen (*Sphaerotheca mors uvae*) havde angrebet næsten alle unge Skud stærkt paa unge Buske paa aaben Mark ved Hjørering (H. R. Hansen).

KØKKENURTER.

Selleri-Bladpletsyge (*Septoria apii*) er meget slem ved Aalborg og som sædvanlig værst paa Non plus ultra, selv hvor der er sprøjtet med Bordeauxvædske (O. Hein).

I et Gartneri i Agersted er Kaalen ondartet angrebet af Pletbakteriose (*Bacterium maculicolum*) (Bachmann Olesen).

PRYDPLANTER.

Meldug (*Podosphaera oxycantha*, *Erysiphe communis* o. a.) er mange Steder alvorlig paa Tjørn, Naur, Aster, Ært og Agurk.

Ved Charlottenlund findes som sædvanligt ret stærke Angreb paa Georgine af *Entyloma dahliae* (J. Irgens-Møller).

I en Planteskole ved Damsted fandtes sidst i Juli Maaned stærkt Angreb af Straalesvamp (*Actinonema rosae*) paa Rosa canina. Planterne blev i Løbet af ca. 1 Maaned sprøjtet 3 Gange med Bordeauxvædske, men havde alligevel tabt næsten alle Bladene sidst i August. I Løbet af September kom der imidlertid mange nye sunde Blade frem, og først i Oktober var Planterne friskt grønne og sunde.

ANNA WEBER.

KORN.

Smælderlarver (*Agriotes* sp.) har ved Brønderslev angrebet nysaaet Rug (V. Kristensen).

Aksløberen (*Zabrus gibbus*). Der meldes om Angreb i August i adskillige Hvedemarkers paa Skelskøregnen (P. H. Hansen).

Aksuglen (*Hadena basilinea*). Ved Indkørsel af Hvede paa Skelskøregnen dryssede Larverne i stort Tal ved Aflæsningen (P. H. Hansen). Paa Roskildeegnen var 12 Td. Ld. Hvede stærkt og 20 Td. Ld. svagt angrebet (Greve).

KAAL, KAALROER, TURNIPS m. m.

Jordlopper (*Phyllotreta*). Fra Høng Husmandsskole skrives: Den varme tørre Eftersommer har atter kaldt Jordlopperne frem. Et lille Stykke Turnips blev stærkt angrebet. Bladkødet blev fuldstændig bortgnavet (H. Th. Jensen).

Smælderlarver (*Agriotes* sp.) har ved Brønderslev mange Steder angrebet Turnips paa Kærjord (V. Kristensen).

Kaallusen (*Siphocoryne brassicae*). Nogle forsinkede Beretninger for August melder om stærke Angreb i Kaalroer og Kaal. Ved Ringsted var et beskyttet Hjørne af en Kaalroemark saa medtaget, at alle Planter var døde. I den Del af Marken, hvor der ikke var Læ saas næsten ingen Lus.

Kaalorme (*Pieris*-arter). Der foreligger mange Indberetninger om stærke Angreb. Fra Odsherred meldes saaledes: 2. Generations Larver

har i Aar været usædvanlig slemme. Der findes vel næppe en Kaalroemark, som ikke er angrebet. Kaalen er det ogsaa gaaet ud over, endogsaa Rød- og Grønkaal kan være slemmt medtaget (F. K. Damgaard). Paa Lolland ved Guldborg og Omegn var alle Kaalhaver fuldstændig afgravid af Larverne (H. Øhlens). Fra Skelskør: Kaalorme hærger Egnen. Baade Kaalroer og Kaal fortæres. Der sprøjtes med Blyarsenat, Saltvand og Tobaksekstrakt (P. H. Hansen). Ogsaa fra Pjedsted (M. Olsen), Oringe (N. Hansen), Hjordkær (Th. Pedersen) samt andre Steder skrives om mer eller mindre ødelæggende Angreb. Ved Høng og Dalum har man dog ikke iagttaget nævneværdige Angreb. Konsulent Pinholt meddeler, at over Hundrede Ænder er døde af at æde Kaalorme i Kaalroerne. Dyrslægerne mener endogsaa, at to Køer er døde af at faa Larver i sig.

Kaaluglens Larve (*Mamestra brassicae*). Fra Aalborg skrives: Kaaluglelarver er i de sidste 14 Dage optraadt i større Mængder paa Blomkaalen, hvor de gør Skade. Sammenlignet med tidligere Aar, er de sent paa Færde i Aar (O. Hein).

Kaalmøl (*Plutella cruciferarum*). Fra Tystofte meldes: Larven har i Maanedens første Halvdel gjort megen Skade paa al Slags Kaal saavel i Mark som i Haven, mindst paa Rødkaal. Ved Midten af Maanedens blev Larverne angrebet af en Svamp, og dermed tabte Angrebet sin ondartede Karakter (A. Feilberg).

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). Krusesygen er ret udbredt, men ikke saa slem, som oprindeligt ventet. Bakteriosen synes ikke at spille nogen større Rolle. Fra Høng skrives: I Kaalroemarken, hvor i Juli saa godt som alle Planter var angrebet, synes Angrebet ikke at have forvoldt saa stor Skade som frygtet. Dette kommer sikkert af, at Bakteriosen saa godt som ikke har vist sig i Aar (H. Th. Jensen). Fra Dalum og Omegn: Krusesygen har ved Maanedens Begyndelse bredt sig en hel Del i adskillige Kaalro- og Kaalstykker, men siden er den stagneret, og endnu er den gerne efterfølgende Hjerteforraadelse ikke fremtrædende (L. P. Jensen). Paa Øtøftegaard har man dog konstateret nogen Hjerteforraadelse i Kaalroerne (K. Damsgaard). I Hovedkaalen er Skaden ofte følelig. Om Angreb i Rosenkaal meldes fra Viborgeggen (Aidt).

Kaalfluerne (*Chortophila brassicae* og *floralis*). Angrebene er i Almindelighed ikke særlig slemme. Fra Dronninglund Herred meldes dog: Larverne har gjort meget stor Fortrød her paa Egnen i Aar, navnlig nu i Eftersommeren, hvor Jorden har været meget tør, saa Kaalroerne har haft vanskeligt ved at udvikle nye Rødder. Jeg har en Formodning om, at Wilhelmsburger lider mindre end Bangholm (Bachmann Olesen). Ogsaa paa Tylstrupeggen klages der stærkt over Kaalfluellarver i Aar. Tørken og Larveangreb i Forening bevirker, at Udbyttet mange Steder bliver ringe og Kvaliteten daarlig (S. Svendsen). Om betydelige Angreb meldes endvidere fra Studsgaard (N. C. Jensen) og Brønderslev (V. Kristensen).

KARTOFLER.

Kartoffeljordloppen (*Psylliodes affinis*) optræder stadig i Smaahaver ved Maribo. Den forvoldt Skade synes dog nu at være ringe (G. Jensen).

Knoporme (*Agrotis sp.*) har ved Hjordkær angrebet Kartoffler (Th. Pedersen).

Kartoffelboreren (*Hydroecia micacea*) har lokalt gjort nogen Skade.

BEDER.

Knoporme (*Agrotis sp.*). Ved Søllested blev Rødbeder stærkt beskadigede. Det er første Aar, Jorden er taget ind til Havebrug. Sidste Aars Afgrøde var Sukkerroer (G. Jensen).

Kartoffelboreren (*Hydroecia micacea*) angreb Runkelroer ved Løgumkloster (Nørgaard).

Bedelus (*Aphis papaveris*). Fra Faarevejle skrives, at det er gaaet svært ud over Frøudbyttet, hvor man ikke i Tide har foretaget sig noget (F. K. Damgaard).

BÆLGPLANTER.

Kløveraal (*Tylenchus dipsaci*). En Undersøgelse af en Del vedvarende Græsmarker paa Mors viste, at Aaleangreb i mange Tilfælde var Aarsag til at Hvidkløveren »gik bort« efter faa Aars Forløb. Fænomenet synes at være særlig udbredt i det nordlige Jylland. Der foreligger dog Indberetning om lignende Angreb paa Sjælland, og det vil sikkert vise sig, at Aal i Hvidkløver er almindeligere end oprindelig antaget.

Spidsmus-Snudebiller (*Apion flavipes*). Et stærkt Angreb af denne Apion-Art forekom ved Sengeløse: Fra det gamle Hvidkløverfrøstykke har Billerne bredt sig ind over det nye Udlæg. Bladene gnaves saaledes, at kun Ribberne bliver tilbage. Dyrene findes i stort Antal krybende paa Jorden og levner intet, hvor de kommer frem (M. Greve, O. Nielsen).

KØKKENURTER.

Knoporme (*Agrotis sp.*) har ved Søllested angrebet Porre ofte med det Resultat, at der ikke kan blive en blot nogenlunde brugbar Handelsvare ud af det. 25—30 pCt. af Planterne er angrebne (G. Jensen).

Porremøl (*Acrolepia assectella*). Larverne har flere Steder været slemme. Afskæring til Grunden, saaledes at alle Larver fjernes er stadig det bedste Middel (H. Øhlers).

Selleri-Minerfluen (*Acidia heraclei*) har flere Steder været ondartet. Ved Snertinge var der i et Selleristykke næppe een Plante, som ikke var angrebet (F. K. Damgaard). Ogsaa ved Blangstedgaard er der ondartet Angreb (N. Dullum). Ved Maribo har Angrebene sat Planterne stærkt tilbage i Vækst og man paatænker at anlægge Bekæmpelsesforsøg næste Aar (G. Jensen). Nikotinsprøjtning har tidligere vist sig brugbar.

Gulerodsfluen (*Psila rosae*) har gjort en Del Skade paa Gulerødder, Selleri, Pastinak og Persillerødder. En af vore Korrespondenter mener at have konstateret, at de forskellige Sorter angribes i ulige Grad (G. Jensen).

Agersnegle (*Limax agrestis*). Flere Steder bl. a. paa Gisselfeld har Angrebene i Bænk og Hus været ondartede (H. Wedege).

FRUGTTÆRER.

Rønnebærmøl (*Argyresthia conjugella*). Paa Aalborgegnen er mange Æbler fuldstændig ubrugelige, da de er gennemminerede af Larverne (O. Hein).

Rødt Spind (*Paratetranychus pilosus*). Det varme tørre Vejr i September har virket stærkt fremmende paa Midernes Udvikling, saa Angrebene ofte er meget slemme. Miderne er tidlig begyndt at lægge deres Vinteræg, og Grenene er mange Steder stærkt besat dermed. Særlig synes Mølleskov og Filippa at have lidt. Medens det tidligere paa Aaret var tydeligt at se, at de gode Sprøjteolier havde virket gunstigt, er Belægningsen af Vinteræg nu ofte lige saa stærk paa behandlede som paa ubehandlede Træer. De usprøjtede Træers Blade er dog mere affarvede end de sprøjtede Træers. Der er meget der taler for, at man ikke kan undgaa Sommersprøjtning mod Miderne, naar Vejrforholdene er gunstige for disses Udvikling. En Vejledning i Tilberedning af Sprøjteolier vil snart blive udsendt.

Frugttræbladhvepsen (*Eriocampoides limacina*) har mange Steder skeletteret Frugttræernes Blade.

PRYDPLANTER.

Bladhvepselarver, oftest Arten *Eriocampoides annullipes* har mange Steder skeletteret Bladene paa Lindetræer.

PROSPER BOVIEN.

Et ubegrundet Rygte.

Det har i Pressen og paa anden Maade forlydt, at et i September i Roskilde indtruffet Dødsfald skulde skyldes en Forgiftning stammende fra Nydelse af sprøjtet Frugt (Blommer).

Som i alle tidligere Tilfælde, hvor Rygter om Forgiftning ved sprøjtet Frugt, Stikkelsbær med Dræber etc. er kommet os for Øre, har vi undersøgt, om der var noget Grundlag derfor. Og — som de forudgaaende — viser ogsaa dette Rygte sig ubegrundet, idet Afdødes Læge udtaler, at der efter hans Mening ikke kan være nogen Sandsynlighed for, at Dødsfaldet skyldes den allerede i Foraaret foretagne Sprøjtning.

STATENS PLANTEPATOLOGISKE FORSØG.
